

Boekbespreking-: Het Lam Gods, een hemels meesterwerk. Het intrigerende mysterie achter Johannes' visioenen. Uitgeverij Boekscout – Soest. Prijs 21,50 euro.

Auteur Ignace Demaerel is niet aan zijn proefstuk toe. Als leraar Protestantse godsdienst en eveneens pastor, verdiept hij zich graag in de Schrift om van daaruit naar de wereld van vandaag te kijken. Eigenlijk is dat de opdracht van ieder van ons om zo de Schrift niet te herleiden tot een louter historisch document, maar wat het echt is: een leidraad om ons leven van iedere dag gestalte te geven en zo te groeien in de gelijkenis met God, waartoe we vanaf de eerste pagina's van de **B**bijbel worden uitgenodigd als geschapene naar het beeld van God. Maar de auteur gaat deze maal grasduinen in het laatste boek van de **B**bijbel, in de Apocalyps, en als uitgangspunt neemt hij het gekende schilderij van de gebroeders Van Eyck, het Lam Gods, zoals we dit in de Sint-Baafskathedraal te Gent kunnen bewonderen. Hij begint met een brokje geschiedenis en bewondert ieder tafereel dat de ongeëvenaarde kunstenaars op de panelen hebben aangebracht. Er zijn reeds verschillende waardevolle werken geschreven over dit meesterstuk, en daarom moeten we in dit werk geen zoveelste uitgave van een kunsthistorische studie zoeken noch vinden. Maar na een paar inleidende hoofdstukken gaat de schrijver naar hetgeen aan de origine lag van het kunstwerk, namelijk het boek van de Openbaring of de Apocalyps van de apostel Johannes, waarin deze probeert de visioenen te beschrijven die hij meekreeg op het eiland Patmos. Net zoals het voor Johannes ondoenbaar was om onder woorden te brengen wat hij zag, en bleef iedere beschrijving steken in de menselijke beperking waaraan ook hij onderhevig was, bleef het ook voor de gebroeders Van Eyck een onmogelijkheid om de woorden van Johannes via het penseel op paneel te brengen. Het is via deze insteek die Demaerel gebruikt om stapsgewijze de diepere onderlaag bij ieder paneel te ontwaren en stil te staan bij de woorden van Johannes en deze dan te projecteren op de tijd van vandaag. En hier komen we tot een derde moeilijkheid waarbij het quasi onmogelijk is geworden om nog over het transcendente te spreken in een ver geseclariseerde wereld waar God en het goddelijke totaal op de achtergrond zijn verdwenen. Zoals het voor Johannes niet mogelijk was om de ware diepte van zijn visioenen onder woorden te brengen, en het voor de gebroeders Van Eyck totaal onbegonnen werk was om deze dan in een retabel samen te vatten, hetgeen ze wellicht ook helemaal niet bedoelden, is het voor ons vandaag uiterst moeilijk geworden om nog over het mystieke te spreken en blijven dus de visioenen zoals beschreven door Johannes voor velen een totaal gesloten boek, en is het zelfs uiterst moeilijk voor exegeten om de teksten zo te ontled**ing**en dat ze een stuk van hun mysterie aan ons willen en kunnen prijsgeven.

Maar de godsdienstleraar maakt van dit alles gebruik om ons op te roepen ons niet af te sluiten voor het mysterie en verwijst naar eigen ervaring en naar mystiekers zoals Ruusbroec om ons aan te moedigen om ons open te stellen voor Gods aanwezigheid in ons leven. Hij verwijst eveneens naar de karmeliet Broeder Laurent, waarvan onlangs nog een nieuwe uitgave verscheen met een voorwoord van Paus Leo XIV, die als broeder-kok tussen de potten en de pannen in voortdurende relatie was met God

en God letterlijk vond in de meest dagelijkse bezigheden. Het is niet wij die God moeten zoeken, maar het is God die ~~ieus~~ hartstochtelijk op zoek is om in ons aanwezig te komen als de ware bron van ons leven. En eenmaal we God hebben toegelaten, zal veel van wat we nu als belangrijk beschouwen verbleken, omdat we de ware parel hebben mogen ontdekken.

De rijk geïllustreerde uitgave is een mooi aanbod om via het beschouwen van een schilderij ons niet vast te pinnen op het louter esthetische, maar terug te gaan in de tijd en de ware motivatie van de schilder te herontdekken, die er niet op uit was om zichzelf als een meester te manifesteren, maar wel via zijn kunde en kunst aan de gelovigen op een visuele iets te laten merken van het goddelijke en hen uit te nodigen om voor Gods aanwezigheid in het leven open te komen. Voor hen wa~~t~~s hun schilderen een medium om God in de wereld aanwezig te brengen.

En daar~~in~~ is Ignace Demaerel zeker in geslaagd en misschien is het een uitgelezen moment om bij een volgend bezoek aan een museum, of in een historische kerk waar deze schilderijen best op hun plaats zijn, zoals de auteur even de Bbijbel ter hand te nemen en een moment van bezinning in te schakelen in ~~de~~ plaats van alleen maar in een gids naar de historische achtergrond te peilen.

Br. René Stockman